

UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP
INSTITUTT FOR HUSDYR- OG
AKVAKULTURVITENSKAP

SAKSBEHANDLER BJARNE OLAV BRAASTAD
DIREKTE TLF 64965162
E-POST bjarne.braastad@umb.no
BESØKSADRESSE ARBØRETVEIEN 6,
HUSDYRINSTITUTTET

VÅR REF 2007/1542
DERES REF 200701972
DATO 15.02.2008

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8007, Dep.
0030 Oslo

Ny lov om dyrevelferd – høringsuttalelse fra UMB

Høringsnotatet med utkast til ny lov om dyrevelferd er grundig behandlet ved UMB. En rekke fagpersoner ved Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap (IHA) og Institutt for naturforvaltning (INA) har gitt innspill til et internt høringsseminar, som ble etterfulgt av et åpent høringsmøte 06.02.08 med inviterte organisasjoner fra husdyr, familiedyr og dyrevern. UMBs høringsuttalelse er basert på det brede faglige grunnlag UMB har på lovforslagets hovedtemaer. Høringsuttalelsen er koordinert av prof. Bjarne O. Braastad, IHA.

Generelle kommentarer

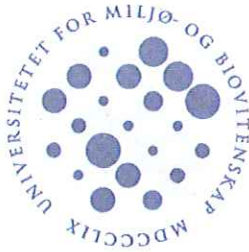
Lovutkastet og kommentarene til lovparagrafene bygger i stor grad på nyere vitenskapelig kunnskap og innsikt. Lovutkastet er i hovedsak meget godt i samsvar med hovedprinsippene i Stortingsmelding nr. 12 om dyrehold og dyrevelferd (2002-2003). UMB konstaterer også at utkastet tar også hensyn til hovedkonklusjonene i to utredninger fra Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM), "*The ability of the foetus to sense or feel discomfort, pain and stress*" og "*The ability of various groups of invertebrates to sense and to perceive discomfort, pain and stress when these organisms are exposed to human handling*", samt "*Dyrs miljøbehov*", en utredning for Mattilsynet. UMB vil likevel påpeke enkelte uklarheter og kommentere momenter som trenger revisjon, dels i lovformuleringene og dels i bakgrunnskommentarene. For paragrafer der vi har anmerket "Ingen kommentar", støtter vi formuleringen og anbefaler at denne holdes uendret.

Flere av begrepene som er brukt kan tolkes ulikt. Kommentardelen bør gis et eget kapittel med *definisjoner av de begrepene* som ikke er definert i lovparagrafene. Alternativt kan loven gis en egen paragraf med aktuelle definisjoner.

UMB merker seg at det for alle lovparagrafene kan lages *forskrifter*. Svært mange av paragrafene trenger, etter vår oppfatning, utdypende forskrifter. UMB er beredt til å gi råd i dette arbeidet.

§ 1. Formål

Formålsformuleringen er grei. Det er likevel nødvendig å klargjøre bedre hvordan *dyrevelferd* er definert i bakgrunnen. Begrepet omtales på side 9, 17 og 66 i Høringsnotatet. På side 9 sies det i 3. avsnitt at "*begrepet dyrevelferd legger vekt på det positive målet om at dyr skal ha det godt og trives, men at det også omfatter begrepet dyrevern som i større grad fokuserer på beskyttelse mot mishandling, vanskjotsel og lidelse.*" På side 17 gis de tre sentrale dimensjonene i dyrevelferdsbegrepet (*følelsesbasert, funksjonalitetsbasert og naturbasert*). På side 66 sies det at "*dyrevelferd er i utgangspunktet en beskrivelse av tilstanden hos et enkelt individ*". Disse tre behandlingene av begrepet virker ikke klargjørende. Siden mange ved tolking av dyrevelferdsloven kun vil lese kommentarene, foreslår UMB at dyrevelferdsbegrepet gis en klargjørende definisjon og beskrivelse i kommentardelen (side 66).

Den moderne forståelsen av dyrevelferd innebærer momenter som overlapper med alle de tre nevnte dimensjonene. Det avgjørende er hva det enkelte dyr faktisk opplever, herunder potensialet for at dyret om det ikke i øyeblikket opplever en negativ tilstand, med stor sannsynlighet vil gjøre det i nær framtid. Dette er ivarettatt i definisjonen ”*Dyrevelferd er individets subjektive opplevelse av sin mentale og fysiske tilstand som følge av dets forsøk på å mestre sitt miljø*”, nevnt i Høringsnotatet, side 17. Det er naturlig å presisere at dyrehelse og dyrevelferd ikke er det samme, men hvis dårlig helse fører til at dyret lider, vil også dyrevelferden være dårlig.

Dyrevelferd har altså med hvordan det individuelle dyret har det. *Dyrevern* har med hva mennesker gjør for å ivareta god dyrevelferd. Disse begrepene er helt forskjellige og overlapper ikke. I beskrivelsen på side 17 står det at ved fokus på dyrets mestringssevne vil det være nærliggende å studere fysiologiske parametere, mens fokus på dyrenes behov gjør det naturlig å studere atferd. Atferd er imidlertid også et uttrykk for mestringssevnen, og det er ikke så stor forskjell på de ulike tilnærmingene som en kan få inntrykk av i teksten.

På side 66 står det et forvirrende utsagn om at ”*Hva som er god dyrevelferd etter loven, vil bero på en avveining mellom hensynet til dyrenes behov og opplevelser på den ene siden, og bruksinteressen i form av næring, hobby, rekreasjon m.m. på den andre.*” Dette er faglig ukorrekt. Dyrevelferd har med dyrets situasjon å gjøre. Avveiningen har med *dyrevern* å gjøre, dvs. hvor grensen går for hva en kan tillate ifht. dyrehold. Bruk av dyrevernloven krever at vurderinger og anbefalinger baseres på et tilstrekkelig faglig faktagrunnlag. En bør være forsiktig med å vektlegge allmenne oppfatninger i samfunnet der fakta mangler. I stedet bør Mattilsynet i slike tilfeller etterspørre vitenskapelige prosjekter eller utredninger.

§ 2. Virkeområde

Artsomfanget foreslås utvidet til å omfatte *honningbier* og *blekksprut*. Dette er i tråd med anbefalinger i rapport fra UMB til VKM, som basis for VKMs rapport til Mattilsynet.

Det siste leddet i den første setningen i lovformuleringen ”... , *samt utviklingsstadier av nevnte dyr med et tilsvarende utviklet sanseapparat som den endelige utviklingsformen*” dekker ikke rådet fra Vitenskapskomiteen for mattrygghet, og heller ikke hva som sies på side 19 i Høringsnotatet: ”*Loven er ... ment å omfatte også fostre fra det stadium det er fare for at de kan påføres prenatalt stress som har virkning også etter fødsel, samt føle smerte, stress og lignende*”. Stress under fosterstadiet kan ha omfattende negative virkninger på kognitive funksjoner, stressmestring og immunforsvar helt opp til voksenalder.

1. Med ”*tilsvarende utviklet ... som den endelige*” gis det inntrykk av at dette kun gjelder når sanseapparatet er 100 % ferdig utviklet. Dette vil sjelden være tilfelle. Det sentrale må være at sanseapparatet er såpass utviklet at om det hadde forekommet hos et født dyr som omfattes av dyrevernloven (men kanskje på et lavere stadium enn den angjeldende dyrearten), så kommer loven til anvendelse.
2. Formuleringen i siste ledd gir ingen klar referanse til prenatale effekter som kan oppstå først etter fødsel.

UMB foreslår derfor følgende endring i dette siste leddet, ved at det settes punktum etter *honningbier* og deretter en ny setning:

”*Loven omfatter også utviklingsstadier av nevnte dyr med et funksjonelt sanseapparat som er på et utviklingsnivå en finner hos levende dyr som omfattes av loven, samt påvirkninger på utviklingsstadier som kan svekke dyrevelferd eller funksjonsevne i noen livsfase etter fødsel.*”

Paragrafen bør også presisere hvilke mennesker loven omfatter, og definere begrepet *dyreholder*.

§ 3. Generelt

Lovformuleringen ”Dyr har egenverdi...” bør etter beskrivelsene i kommentardelen i stedet lyde ”Dyr har iboende verdi...”. I henhold til filosofisk terminologi er egenverdi noe annet enn hva en her sikter til. Konsulter evt. amanuensis Per Ariansen, Filosofisk institutt, UiO.

Siste setning i lovforslaget bør endres til (tillegg i kursiv): ”Det skal tas hensyn til dyrs fysiske og mentale behov ut fra deres egenart, *individuelle erfaringer* og dyrs evne til å ha positive og negative opplevelser.” Dyrs behov omfatter både artsspesifikke behov og individuelle behov som oppstår på bakgrunn av erfaringer (jfr. side 21 i Høringsnotatet, samt formulering i § 22). Som eksempel kan nevnes kattens behov for å kunne gå ute hvis de har erfaring med dette, mens dette ikke vil være et absolutt behov hvis katten kun har erfaring med innendørs hold. I første tilfelle vil alvorlige frustrasjoner kunne oppstå. Selv om individuelle behov er nevnt i § 22 (dyrs levemiljø), bør det også nevnes her, da individuelle behov ikke bare berører miljøet, men også stiller og andre aspekter ved dyrs atferd.

I kommentardelen (side 68) står det: ”Med *mentale behov* forstås behovet for å utøve *naturlig atferd*...”. Formuleringen *naturlig atferd* bør her erstattes med *atferd individet er motivert for*, evt. noe kortere *motivert atferd*, for å presisere at atferden hos individet er motivert også ut fra individuelle erfaringer. Mentale behov er ingen artsegenskap. ”Naturlig atferd” er ikke entydig, og hva som er naturlig for ett dyr kan indikere et atferdsproblem hvis det forekommer hos et annet dyr. Folk vil normalt tolke begrepet ”naturlig atferd” som atferd hos dyr i naturen. Dyr har generelt store tilpasningsevner, og stor individuell variasjon. Forekomst av ”naturlig atferd” er ikke nødvendigvis godt egnet som indikator på velferd hos dyr som holdes av mennesker. En kan da gjøre feilvurdering begge veier; overse velferdsproblemer eller tolke som et problem noe dyret selv ikke oppfatter som problematisk.

§ 4. Hjelpeplikt

Dette er en *ny og viktig paragraf*. Det er vesentlig for å kunne praktisere denne paragrafen at *forskriften* klargjør i hvilke tilfeller en kan iverksette behandling, hvordan en skal forholde seg, hvem som skal varsles, og når avlaving er det beste alternativet. Det er spesielt viktig å sikre at ikke avlaving for ofte brukes som det letteste alternativet. Det er videre viktig at bilister som påkjører dyr ikke risikerer å måtte betale for avlaving, selv om de etter trafikkreglene har ”objektiv skyld”, da dette vil kunne bevirke at disse i mindre grad varsler Politi/Viltneemnda om påkjørselen.

§ 5. Varsling

Ingen kommentar

§ 6. Kompetanse og ansvar

Kompetanseparagrafen er banebrytende også i internasjonalt perspektiv og UMB er glad for at loven har vektlagt kompetanse. Den er helt vesentlig for at dyrevelferd kan ivaretas i praktisk dyrehold, både når det gjelder produksjonsdyr og sports- og familiedyr. Formuleringen i første setning om at ”Dyreholder skal sørge for at dyr blir ivaretatt av kompetent personell” leder tankene til produksjonsdyreeiere og deres rokttere. UMB foreslår å endre formuleringen slik at det går klarere fram, slik det også er tenkt i forarbeidet, at alle dyreholdere selv skal være tilstrekkelig kompetente (inkl. eiere av hobbydyr), f.eks.:

”Dyreholder skal inneha tilstrekkelig faglig kompetanse til å sikre dyra en god dyrevelferd, samt sikre at andre personer som behandler dyra har slik kompetanse. ...”

Kompetansen innen dyrevelferd og dyras behov må være tilstrekkelig til at dyreholder fullt ut forstår hensikten med alle paragrafer i dyrevelferdsloven, kan forebygge velferdsproblemer og kan finne tiltak hvis velferdsproblemer oppstår. I tilhørende *forskrift* er det derfor viktig å beskrive de fagområder som kompetansen må omfatte, beskrive en tilstrekkelig dimensjonering av kompetansen, samt sette krav om etterutdanninger for å oppdatere slik kompetanse seinere.

Mattilsynet bør også godkjenne kompetanseutviklingsopplegg, herunder undervisningsmateriale, for eiere av sports- og familiedyr på linje med eiere av produksjonsdyr.

Kompetansekravet må også gjelde personell i dyrevernavvaltning, herunder Dyrevernsnemndene.

§ 7. Krav om registrering eller tillatelse

Ingen kommentar.

§ 8. Driftsformer, metoder, utstyr og tekniske løsninger

Det må i *forskrift* defineres klart hva som menes med *nye driftsformer, metoder, utstyr og tekniske løsninger*, slik at det ikke blir uklart i hvilke tilfeller en trenger utprøving før innretningene kan tas i bruk.

§ 9. Medisinsk og kirurgisk behandling

Forskriften må klargjøre når avliving bør anbefales i stedet for langvarig og/eller omfattende medisinsk behandling av selskapsdyr, som kan gi lang rekonvalesensperiode med smerte, ubehag eller mentale problemer. Det kan her være en konflikt mellom hensynet til eieren og hensynet til dyrets velferd.

UMB foreslår at denne paragrafen utvides til å omfatte *atferdsmedisin*, både medikamentelle og atferdsmodifiserende tiltak for å behandle atferdsproblemer. Aggresjon, frykt, angst, atferdsstereotyper, andre tvangsnevroser og fobier kan være spesielt problematisk for dyrene og deres velferd. Atferdsproblemer står for en svært stor andel av alle avlivinger (ca. 25 % hos hund og katt, og delvis årsak i 49 % av hundeavlivinger i Danmark). Opptil 35 % av løpshestene viser atferdsproblemer (St.meld. nr. 12). Feil eller manglende diagnose eller behandling forverrer dyrets velferd og øker sjansen for avliving. Medisinering uten andre atferdsmodifiserende tiltak kan innebære rein symptombehandling og true dyrevelferden. Behandling for atferdsproblemer må anses som svært inngripende for dyret og vil ha en stor innvirkning på dyrevelferden. Bruk av straff er svært vanskelig å utføre på en måte som ikke gir mentale følgeskader på dyret, og må unngås i størst mulig grad. Det er derfor svært viktig at atferdsmodifikasjon gis på en betryggende måte av kompetent personell.

UMB foreslår at § 9 gis ny tittel: ”**Medisinsk og kirurgisk behandling, samt tiltak mot atferdsproblemer**”.

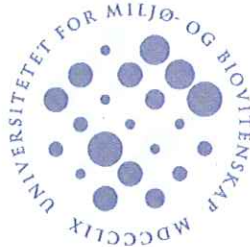
Vi foreslår tilsvarende tilføyelse i første ledd i lovformuleringen:

”Medisinsk, kirurgisk og *atferdsmodifiserende* behandling skal utføres på en dyrevelferdsmessig

Vi foreslår et nytt 5. ledd: ”*Ved behandling av adferdsproblemer kan både medikamentelle og adferdsmodifiserende tiltak vurderes. Atferdsmodifiserende tiltak skal utføres av kompetente personer og baseres på anerkjente metoder, i størst mulig grad uten bruk av straff.*”

§ 10. Merking av dyr

Ingen kommentar

§ 11. Transport

Ingen kommentar

§ 12. Avliving

Det er vesentlig av dyrevelferdsgrunner å opprettholde forbudet mot stikking av dyr som ikke er bevisstløst ved *halal-/kosher-slaktning*, i tråd med anbefaling også fra VKM.

§ 13. Bruk av dyr i forsøk og undervisning

Ut fra hensynet til både forskning og undervisning mener UMB lovformuleringene er tilfredsstillende.

§ 14. Særskilte forbud

d) *"Det er forbudt å bruke levende dyr som fôr eller agn."*

Slik denne er formulert omfatter forbudet alle dyr i dyreriket (inkl. meitemark), ikke bare dem som er omfattet av loven. Det går fram av kommentardelen at dette kun skal gjelde dyr som omfattes av loven. Dette bør likevel klargjøres i lovteksten, f.eks.: *"Det er forbudt å bruke levende dyr som omfattes av loven som fôr eller agn."*

§ 15. Bygninger, gjerder og andre mindre innretninger

Ingen kommentar

§ 16. og 17. Merking, presentasjon, reklame og markedsføring, og Sporbarhet

Disse nye paragrafene er positive sett i sammenheng med den økende interesse og fokusering det er i samfunnet rundt "etisk kvalitet" på et produkt, til tross for at dette vil medføre en viss overlapping med markedsføringsloven og matloven. Sannsynligvis vil forbrukernes valg av produkter i økende grad være påvirket av bevissthet rundt hvilken behandling dyrene har vært utsatt for, noe som igjen vil kunne ha sterk innflytelse på bl.a. driftsformer og deres relasjoner til dyrenes velferd.

§ 18. Omsetning m.v. av produkter fra dyr

Forskriften skal kunne forby import av produkter fra dyr som ikke er produsert på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte, innen rammen av internasjonale avtaler. Dette er positivt og bør benyttes for å "hindre import av dårlig dyrevelferd" der norske produkter ikke er konkurransedyktige som følge av bestemmelser i dyrevelferdsloven eller dens forskrifter.

§ 19. Adgang til sted og plikt til å yte bistand

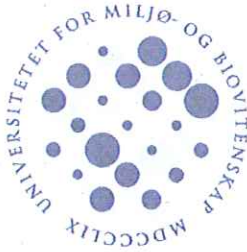
Ingen kommentar.

§ 20. Opplysningsplikt, dokumentasjon og kontrolltiltak

Ingen kommentar

§ 21. Generelle vilkår for hold av dyr

Hvis det er aktuelt å tillate hold av nye dyrearter, er det vesentlig at dette baseres på faglige utredninger relatert til artens biologi, fryktsomhet overfor mennesker og aktuelle behov.

§ 22. Dyrs levested

2. ledd: Det er ikke spesifisert hvilke dyregrupper dette gjelder. Krav til tilholdsrom og beskyttelse mot ugunstige værforhold må ses i sammenheng med hvilke krav dyret setter til en naturlig biotop. I annet ledd foreslår UMB å sette punktum etter *værforhold*. Forskriftene må kunne sette krav til at beskyttelse mot værforhold skal kunne omfatte tilholdsrom eller annen type le.

§ 23. Tilsyn, stell og føring

Dyreholder skal sikre at:

c) *dyr beskyttes mot skade, sykdom, parasitter, predatorer og andre farer...*

Dette leddet bør brukes for å kunne regulere i hvilke områder husdyr ikke bør holdes på utmarksbeite av hensyn til dyras velferd, med mindre effektive vakttiltak kan gjennomføres med eller uten vokterhund.

e) *dyr, der det er relevant, blir tilstrekkelig tamme til å kunne håndteres og stelles på dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.* Dette leddet er svært viktig for velferd hos produksjonsdyr. *Forskrift* må klargjøre at med "der det er relevant" må gjelde alle dyr som håndteres av mennesker eller har mennesker nær seg oftere enn svært sporadisk. Punktet må i forskrift ses i sammenheng med § 24 om avl. Ved å avle fram økt domestiseringsgrad og redusert frykt for mennesker, slik en for eksempel har gjort hos farmrev, vil en kunne oppnå individuell temming med mindre innsats. Slik avl bør anbefales, da dyra blir mer robuste mot svakheter i individuell temming.

§ 24. Avl og bioteknologi

I 2. ledd bør ordet *reproduksjon* erstattes med *avl*. Dette vil være faglig mer korrekt.

Se ellers kommentarer til § 23 e ovenfor.

Formuleringen *naturlig atferd* i pkt. b) bør erstattes med *atferd individet er motivert for*, evt. noe kortere *motivert atferd*, for å presisere at atferden hos individet er motivert ut fra individuelle erfaringer i interaksjon med det genetiske uttrykket som påvirkes i avlsarbeidet. Jfr. UMBs kommentarer til § 3.

§ 25. Trening, framvisning, underholdning og konkurranser

UMB foreslår å føye til et punkt e):

"ikke trenes på en måte som kan svekke dyrevelferden eller fremme aggressiv atferd."

Aggressiv atferd trenger ikke svekke det trente dyrets velferd, men det kan svekke velferden til andre dyr som utsettes for det trente dyret. Pkt. b) dekker ikke dette godt nok. Det er ikke bare aktiviteten dyret trenes for som kan være uheldig, men også selve treningssituasjonen. Pkt. e) vil kreve at treneren kjenner til negative effekter på velferd av å bruke straffemetoder eller metoder på en for dyret uforutsigbar måte slik at f.eks. lært hjelpeløshet kan oppstå. § 25 e har noe av det samme formålet som vårt tillegg til § 9, men i hver sine sammenhenger.

§ 26. Omsetning av dyr og ervervsmessig ivaretagelse av andres dyr.

Denne paragrafen krever at selger/giver av dyr – enten dette skjer som privat salg eller via zoologiske forretninger – skal sikre seg at kjøper/overtaker har tilstrekkelig kompetanse, sett i relasjon til kompetansekravet i § 6. Bestemmelsen gjelder også omplassering av hund og katt. Dette er positivt og vil kreve informasjonsmateriell/bøker med tilstrekkelig og faglig kompetent innhold.

§ 27. Jakt, fangst og fiske på dyr som holdes

Ingen kommentar

§ 28. Utsetting av dyr i naturen

Ingen kommentar

§ 29 Jakt, fangst og fiske

I kommentarene til loven får skadeskyting og jegerens plikt til å avlive skadeskutt vilt spesiell oppmerksomhet. Dette er også et svært viktig moment med hensyn til hvem som skal ha anledning til å drive jakt i framtiden. Det er allerede krav om sporhund ved storviltjakt. Fra dyrevernsiden er det også *reist krav om påbudt sporhund ved småviltjakt*, spesielt ved jakt på hønsefugl. En slik bestemmelse vil få vidtrekkende konsekvenser. Pr. i dag jakter en stor andel av fuglejegerne uten hund. Det kan være av flere årsaker; boforhold eller allergi kan gjøre at de ikke kan ha hund, eller de foretrekker rett og slett ”støkkjakt” som den mest interessante jaktformen og er lite interessert i jakt med hund.

Det er *begrenset i hvilken grad en hund vil være til hjelp* ved skadeskyting av fugl. Fugl som får vingskade, vil falle ned nær jegeren og som regel finnes raskt uten hjelp av hund. Fugl som er skadet på annen måte vil ofte fly langt, og hunden finner den igjen bare i et fåtall tilfeller. Det er ikke som ved skadeskyting av firefotede pattedyr, der hunden kan følge en sporløype (et blodspor) til det sårede viltet. I forhold til de negative konsekvensene for et stort antall jegere, vil derfor påbud om hund på fuglejakt gi liten gevinst når det gjelder å redusere dyrs lidelser.

§ 30 Innfangning av viltlevende dyr

I bestemmelsen om forbud mot innfangning av viltlevende landdyr og sjøpattedyr for hold i fangenskap, er det gitt unntak for midlertidig ivaretagelse av skadde viltlevende dyr når *formålet er rehabilitering* for tilbakeføring til viltlevende tilstand.

Dette unntaket er viktig. Det har særlig relevans for *ivaretagelse av skadde rovfugler* (ugler, falke, hauker, ørner m.m.) for rehabilitering og tilbakeføring til vill tilstand. Årsaken er dels at slike fugler har et næringsøk med en relativt høy risiko for skader, og dels at de omfattes med større interesse enn andre fugler av allmennheten. I dag er det intet organisert mottak av skadde rovfugler i Norge, men noen få personer driver slik virksomhet på idealistisk grunnlag, med mottak basert på jungeltelegrafene på lokalt og regionalt nivå. Disse personene er dedikert i arbeidet, og oppnår en imponerende høy andel tilbakeført til vill tilstand. Et slikt rehabiliteringsarbeid er svært tidkrevende, og medfører i tillegg personlige økonomiske utlegg til oppstalling, mat og veterinærbehandling.

Rehabilitering av skadde rovfugler er viktig faglig sett for arter der bestanden er liten. For andre arter er den viktig som et symbol for å vise allmennheten at en skadet fugl ikke nødvendigvis må avlives, men kan rehabiliteres til et liv i vill tilstand. Det vil også moralsk sett være riktig å rehabilitere rovfugler, siden årsaken til skaden nesten uten unntak er relatert til menneskets aktiviteter, enten direkte i form av kollisjon med kjøretøy, eller indirekte i form av kollisjon med ledning eller vindusrute.

I Høringsnotatet står det at ”*Kravet om at ivaretagelsen skal være kortvarig, har sammenheng med at ivaretagelsen i seg selv er en belastning, og at varigheten kan ha betydning for dyrets evne til å klare seg i det fri etterpå*” (side 99). Den siste påstanden mangler empirisk belegg, såfremt den ikke gjelder unger som fremdeles forsørges av foreldrene (f. eks. reirunger av fugler), og dermed kan bli preget på mennesker ved ivaretagelse. Såfremt ivaretagelsen gjelder fugler som har oppnådd uavhengighet fra foreldrene, er det så vidt vites ingen dokumentasjon på at økende tid i rehabilitering gir lavere overlevelse etter tilbakeføring til vill tilstand.

I Høringsnotatet står det at "Ivaretagelse av viltlevende dyr stiller høye krav til kompetanse hos ivaretaker eller at ivaretaker har tilgang til nødvendig fagkompetanse" (side 99). Det er bra at det stilles krav til kvaliteten på rehabiliteringsarbeidet. Ivaretagelse av skadde rovfugler drives av et meget lite antall personer med tildels lang erfaring i rehabilitering av fugler. Fagkompetansen på den medisinske delen av rehabiliteringen, slik som røntgenfotografering for å avsløre brudd- eller skuddskader, operasjon i forbindelse med brudd, eller behandling med antibiotika, ligger selvsagt hos veterinær. Veldig få veterinærer har imidlertid kompetanse på fugler. Derfor vil den høyeste fagkompetansen på selve rehabiliteringsarbeidet som oftest ligger hos ivaretaker, selv om vedkommende ikke har noen formell fagutdannelse. Forskrifter for håndtering og hold må derfor ikke utformes så strengt at virksomheten bare blir mulig for offentlige institusjoner og veterinærutdannet personell, og derfor i praksis vil opphøre. I denne sammenhengen er det viktig å skille mellom faglig krav til ren medisinsk behandling (formell kompetanse gjennom veterinærutdannelse) og faglig krav til den daglige håndteringen og behandlingen (uformell kompetanse gjennom praktisk erfaring og biologisk kunnskap).

Prinsippet i viltloven ble speilvendt for 27 år siden, fra at alle arter kunne jaktes, med unntak av de (få) som eksplisitt var fredet, til at alle arter er fredet, med unntak av de artene det eksplisitt er lov å jakte på. Det bør vurderes om tiden nå er inne for å speilvende prinsippet for midlertidig ivaretagelse av skadde viltlevende dyr på tilsvarende måte. Dagens holdning og praksis er at skadde viltlevende dyr i utgangspunktet skal avlives, og bare unntaksvis ivaretas for rehabilitering. En speilvendning vil prinsipielt innebære at når et skadet vilt dyr blir funnet, skal først en diagnose bli stillt, og deretter skal en faglig vurdering av prognosen gjøres for en eventuell avliving finner sted. I denne vurderingen må en artsbestemmelse av dyret inngå, slik at artens bestandsstatus blir hensyntatt. Et argument for speilvendning er at skaden på ville dyr som blir funnet nesten alltid skyldes menneskelig aktivitet. Det påhviler derfor et moralsk imperativ for en anstrengelse til dyrets beste. Dette anbefales tatt inn i forskriften til denne paragrafen.

§ 31. Avgift og gebyrer

3. ledd: "Kongen kan i forskrifter påleggeen avgift på fôr til dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler".

Denne avgiften kan bl.a. nyttes til å finansiere tiltak for å kontrollere bestander av viltlevende populasjoner av domestiserte arter, f.eks. cierløse katter i bymessige strøk. Internasjonalt er det omfattende erfaring med metoder der katter innfanges, veterinærsejkes, vaksineres, kastreres/steriliseres og vurderes for utsetting eller omplassering til nye eiere. Alvorlige sjuke dyr blir avlivet. Kastrater som utsettes bidrar ved sin økte territorialatferd til å begrense populasjonstettheten. Det er særlig veterinærutgifter og driftsutgifter som bør kunne dekkes av denne avgiften. Italia har en egen lov som hjemler slike offentlige bevilgninger. Metoden det er snakk om kalles TTVARR (Trap, Test, Vaccinate, Alter, Rehome or Release) eller bare TNR (Trap, Neuter, Return).

UMB vil samtidig peke på nødvendigheten av en slik avgift for finansiering av forskning knyttet til ernæringsproblemer og dyrevelferdsspørsmål.

Med hilsen

Knut Hove
rektor

Nils Dugstad
adm.dirktør